

Startnotitie Vuurwerkvrije zones in Zeist

BS 12-6-2015

Waarom vuurwerkvrije zones in Zeist?

- Vuurwerk afsteken op straat of in de tuin bij Oud en Nieuw..... een lange traditie. Maar....deze traditie¹ is op z'n retour². Uit recent landelijk onderzoek³ blijkt dat twee derde van de Nederlanders een verbod wil op consumentenvuurwerk. Er wordt veel overlast ervaren door vuurwerk⁴.
- Vuurwerk is onveilig en wordt als onveilig ervaren⁵. Dit blijkt uit onderzoek⁶. Ruim 1/5^e van het vuurwerk blijkt onveilig⁷. Vorig jaar liepen 7 mensen in Hilversum gehoorbeschadiging op doordat zij door andere mensen bekogeld werden door zwaar vuurwerk⁸. De slachtoffers volgen allemaal een opleiding tot geluidstechnicus.
- Uit onderzoek van I&O Research⁹ blijkt dat driekwart van alle Nederlanders het eens is met de stelling 'De gemeente moet vuurwerk op bepaalde plaatsen verbieden'. Dit geldt ook voor de Provincie Utrecht blijkt uit dit onderzoek¹⁰.
- Het aantal gemeenten dat vuurwerkvrije zones instelt, groeit snel. In 2014 waren dit er 20 en in 2015 al 41¹¹. Veel gemeenten kiezen voor vuurwerkvrije zones rond verzorgingshuizen, kinderboerderijen, winkelcentra of andere kwetsbare plekken. Met name om schade en overlast voor bewoners te verminderen. Vooral ouderen zijn nogal eens bang voor vuurwerk of schrikken van de onverwachte harde knallen¹².
- In Zeist zijn veel kwetsbare groepen die (geluid)hinder ondervinden van vuurwerk zoals baby's, jonge kinderen, kinderen en volwassenen met een bepaalde stoornis, mensen met longaandoeningen (o.a. astma en COPD)¹³, (oudere) mensen met hart- en vaatziekten, ouderen en bejaarden (al dan niet verzorgd), blinden en slechtzienden, (huis)dieren¹⁴ (waaronder vogels¹⁵).
- Ook zijn er in Zeist verschillende locaties die hinder ondervinden van vuurwerk, zoals het ziekenhuis, winkelcentra, kerken¹⁶, monumentale gebouwen, tankstations, verzorgings- en bejaardenhuizen¹⁷, kinderdagverblijven, (schoolpleinen van)

¹ <https://zoek.officiëlebevestigingen.nl/stb-2014-416.html>

² <http://www.trouw.nl/tr/nl/4492/Nederland/article/detail/3818048/2014/12/25/Voortekenen-wijzen-op-langzaam-verdwijnen-van-vuurwerktraditie.dhtml>

³ Panelonderzoek EenVandaag december 2013

⁴ Rapport Commissie overlast jaarwisseling

⁵ Onderzoek bewonerspanel Utrecht november 2014

⁶ Onderzoek Crisislab 'De oud en nieuw problematiek verkend' 2012

⁷ <http://www.nu.nl/binnenland/3963231/ruim-vijfde-getest-vuurwerk-onveilig.html>

⁸ <http://www.hartvannederland.nl/nederland/noord-holland/2014/gehoor-7-mensen-beschadigd-door-vuurwerk-hilversum/>

⁹ Panelonderzoek I&O Research 30 december 2014

¹⁰ Landelijk I&O onderzoek 30 december 2014 uitgesplitst naar Provincies

¹¹ <https://www.youtube.com/watch?v=sVFkDo0zwJE>

¹² <http://nos.nl/artikel/2007718-meer-vuurwerkvrije-zones-met-oudjaar.html>

¹³ http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Algemeen_Actueel/Nieuwsberichten/2014/Vuurwerk_zorgt_voor_smog_door_fijn_stof

¹⁴ Onderzoek naar reacties huisdieren in Nieuw Zeeland 2010

¹⁵ Onderzoek Behavioral Ecology 11 juli 2011

¹⁶ <http://drimble.nl/politiek/cda/cda-in-het-regionieuws/27322664/reimerswaal-gaat-experimenteren-met-vuurwerkvrije-zones.html>

¹⁷ <http://pijnacker-nootdorp.regelingenbank.nl/regelingen/Aanwijzingsbesluit-verbod-bezigen-vuurwerk/27-06-2013>

basisscholen¹⁸, kinderboerderijen, dierenasiel, maneges, parken¹⁹, groene wijken met veel natuur, natuurgebieden²⁰, hondenuitlaatgebieden, begraaf- en herdenkingsplaatsen²¹.

- Er is jaarlijks schade bij particulieren, ondernemers en in de openbare ruimte. Het opruimen van het vuurwerk en het herstellen van ontstane schades kost veel (publiek) geld. De schade in de openbare ruimte in Zeist bedraagt de afgelopen jaren gemiddeld € 20.000 per jaar²².
- Rond oud en nieuw 2014-2015 hebben 574 mensen in Nederland zich gemeld bij een spoedeisende hulp²³. Ondanks de vermindering van de afsteektijden 2014-2015 is het aantal slachtoffers nauwelijks afgenomen t.o.v. het vorige oud en nieuw. Het vuurwerk zorgde begin 2015 ervoor dat 175 mensen oogletsel opliepen, er 170 vingers²⁴ ernstig verwond zijn, (waarvan 69 heel of gedeeltelijk zijn geamputeerd), werden 5 handen geamputeerd, werden verschillende mensen (geheel of gedeeltelijk) blind²⁵.
- Ook in Zeist zorgt vuurwerk voor slachtoffers door het afsteken van vuurwerk.
- Het afsteken van vuurwerk zorgt in Zeist ieder jaar weer voor veel milieu-, bodem- en luchtvervuiling²⁶ door onder andere fijnstof en (zware) metalen die verwerkt zijn in het vuurwerk.²⁷
- Verschillende wijken in Zeist grenzen aan of liggen in natuurgebieden van het Utrechts Landschap waar belangrijke ecologische doelstellingen gelden voor flora en fauna²⁸. Het afsteken van vuurwerk en de gevolgen daarvan staan haaks op deze doelstellingen.

Conclusie

- De gevolgen van vuurwerk zijn verstrekkend en ingrijpend.
- Veel kwetsbare groepen en kwetsbare gebieden ondervinden hinder en de beleving van onveiligheid door het afsteken van vuurwerk.
- In Zeist zijn relatief veel van deze kwetsbare groepen en gebieden aanwezig, zoals veel bejaardenhuizen, natuurgebieden, kinderboerderij, ziekenhuis, monumenten, winkelcentra.
- Het risico op slachtoffers met blijvend letsel is hoog.
- De gevolgen voor het milieu en voor de omliggende natuurgebieden in Zeist zijn negatief.
- Er is in Nederland groot draagvlak voor het invoeren van vuurwerkvrije zones.

¹⁸ <http://www.ouder-amstel.nl/home/bekendmaking/aanwijzingsbesluit-vuurwerkverbod-schoolpleinen>

¹⁹ <http://www.omroepwest.nl/nieuws/17-12-2014/2-vuurwerkvrije-zones-leiden-leidse-hout-en-cronesteyn>

²⁰ <http://www.1limburg.nl/eijsden-margraten-stelt-vuurwerkvrije-zones>

²¹ <http://www.112culemborg.nl/ambulance/ook-vuurwerkvrije-zones-in-culemborg-op-31-december>

²² Bron: gemeente Zeist

²³ Onderzoek vuurwerkongevallen 2014-2015 VeiligheidNL

²⁴ http://www.nvpc.nl/nieuws_detail.php?nieuws_id=225

²⁵ <http://nos.nl/artikel/2011727-minder-vuurwerksslachtoffers-door-kortere-afsteektijd.html>

²⁶ http://www.rivm.nl/Documenten_en_publicaties/Algemeen_Actueel/Nieuwsberichten/2014/Vuurwerk_zorgt_voor_smog_door_fijn_stof

²⁷ <http://www.milieucentraal.nl/winkelen/spullen-en-diensten/vuurwerk/>

²⁸ Beheerplan Zeisterbos, Kozakkenput en Beukbergen 2010-2020, Utrechts Landschap

Aansluiten bij de trend

- Er is in Nederland een duidelijk trend zichtbaar voor het terugdringen van consumentenvuurwerk, vanwege de ernstige gevolgen die dit met zich meebrengt.
- Deze trend is zichtbaar door de toenemende weerstand van de maatschappij zo blijkt uit onderzoek.
- De discussie in Nederland is volop bezig om naar een andere cultuur te gaan rondom oud en nieuw.
- Het is de taak van de overheid om deze trend te signaleren en hierop proactief te reageren.
- De rijksoverheid reageert op deze trend doormiddel van o.a. aangepaste regels zoals vermindering afsteektijden en het mogelijk maken van de inzet van particuliere BOA's bij handhaving.
- Maar ook veel gemeenten reageren op deze trend doormiddel van het invoeren van vuurwerkvrije zones.
- De duidelijke trend en het grote draagvlak voor vuurwerkvrije zones vraagt ook in Zeist actieve opvolging.

Ervaringen andere gemeenten

- Tijdens de jaarwisseling 2014-2015 hebben 41 gemeenten vuurwerkvrije zones aangewezen. Op deze plekken mag rond de jaarwisseling geen vuurwerk worden afgestoken.
- Zeven op de tien Nederlanders die wonen in een gemeente met een vuurwerkvrije zone zijn daar blij mee²⁹.
- De zones worden in diverse Nederlandse gemeentes al jaren met succes³⁰ ingezet als hulpmiddel tegen de stijgende overlast van vuurwerk en ook het vandalisme is aantoonbaar lager in deze gebieden, zoals in Rotterdam³¹, Nieuwegein, Reeuwijk, Vlaardingen en Vianen.
- Vanwege het succes van deze zones breidt het aantal gemeenten met deze zones de komende jaren verder uit.

Eerder standpunt college

In de brief van het college aan de gemeenteraad van 9 oktober 2014 geeft het college o.a. aan

- eerst de effecten van de verminderde afsteektijden voor de jaarwisseling 2014/2015 te willen afwachten
- het nu nog te vroeg te vinden voor het instellen van vuurwerkvrije zones
- geen aanleiding te zien voor vuurwerkvrije zones in 2014/2015 omdat:
 - er geen gebieden zijn met extreme vuurwerkoverlast
 - er geen positief effect wordt verwacht bij vrije zones
 - rustgarantie in die gebieden kan niet gegarandeerd worden
 - geen extra inperking in hetzelfde jaar van verminderde afsteektijden

²⁹ Panelonderzoek I&O Research 30 december 2014

³⁰ <https://www.youtube.com/watch?v=PUPFKJAFETg>

³¹ <http://www.rijnmond.nl/nieuws/02-01-2015/vuurwerkvrije-zones-rotterdam-succes>

Aansluiting bij beleid

Het initiatief voor vuurwerkvrije zones draagt bij aan de doelstellingen van o.a. het volgende gemeentelijke beleid:

- Coalitieakkoord
- Structuurvisie
- Gezondheidszorgbeleid
- Milieubeleid
- Groen- en natuurbeleid
- Veiligheidsbeleid
- Participatiebeleid

Handhaving

- De gemeenten die vuurwerkvrije zones hebben ingevoerd bepalen in de driehoek tussen burgemeester, politie en openbaar ministerie hoe de handhaving geregeld wordt.
- Het rijk stimuleert de samenwerking bij de handhaving tussen politie en (particuliere) BOA's (buitengewone opsporingsambtenaren)³².
- Particuliere inhuur van boa's is met ingang van 1 januari 2014 mogelijk voor alle bevoegdheden uit domein I (Openbare Ruimte), zoals bij de handhaving van vuurwerk³³. Op deze wijze kan een gemeente (tijdelijk) extra capaciteit realiseren om piekmomenten en ziekte van eigen personeel op te vangen.
- Met succes hebben verschillende gemeenten BOA's ingezet bij de handhaving tegen vuurwerkoverlast³⁴, zoals bijvoorbeeld de gemeenten Medemblik³⁵ en Rotterdam³⁶.
- Bij navraag onder gemeenten met deze zones blijkt dat het succes niet afhankelijk is van de handhaving in deze gebieden. Deze gemeenten geven aan dat het succes vooral afhangt van de preventieve werking die uitgaat van het verbod en de kans op een boete bij overtreding.
- Uit onderzoek van de VNG na de jaarwisseling 2014-2015³⁷ onder 62 gemeenten blijkt de kortere afsteektijden voor meer rust heeft gezorgd. Driekwart van deze gemeenten zijn niet extra gaan handhaven. De minderheid die dit wel deed was enkele honderden tot enkele duizenden euro's extra kwijt. Het succes van de veranderde afsteektijden is niet afhankelijk gebleken van (extra) handhaving blijkt uit onderzoek van de VNG.

Juridisch

- Artikel 2.73 lid 1 van de APV in Zeist geeft het college de bevoegdheid om vuurwerkvrije zones aan te wijzen³⁸.
- Daarnaast is het nodig dat het college een aanwijzingsbesluit neemt, waarin de plaatsen van het verbod vermeld zijn³⁹.

³² <http://www.rijksoverheid.nl/nieuws/2013/07/01/sterker-toezicht-en-handhaving-in-openbare-ruimte-met-boa-s.html>

³³ <http://www.hetccv.nl/nieuws/2014/01/particuliere-inhuur-boa%E2%80%99s-domein-i-mogelijk.html>

³⁴ <http://www.nivoo.nl/handhaving-nieuws/596-inzet-boa-s-tegen-vuurwerkoverlast-2>

³⁵ <http://www.medemblikactueel.nl/extra-inzet-boas-medemblik-oudjaarsdag/>

³⁶ Evaluatie vuurwerkbeleid Rotterdam 27 februari 2015

³⁷ Resultaten uitvraag gemeenten jaarwisseling 2014-2015

³⁸ Het is verboden consumentenvuurwerk te bezigen op een door het college in het belang van de voorkoming van gevaar, schade of overlast aangewezen plaats.

³⁹ <http://www.infomil.nl/onderwerpen/hinder-gezondheid/veiligheid/vuurwerk/handreiking-vragen-0/overige-vragen/@122723/biedt-apv/>

- De uitspraak van de rechter over het vuurwerkverbod in Hilversum heeft geen werking⁴⁰ voor andere gemeenten⁴¹.
- De modelverordening van de VNG blijft ondanks deze uitspraak onveranderd. Het college blijft bevoegd om een aanwijzingsbesluit te nemen.

Reactie op voorlopig collegestandpunt

- De effecten van verminderde afsteektijden tijdens de jaarwisseling 2014/2015 is in Nederland positief te ontvangen. Deze maatregel sluit goed aan op de trend naar het verbod van afsteken van consumentenvuurwerk.
- De trend, nog los van de nieuwe rijksregels, is voor 41 gemeenten aanleiding geweest om tijdens de jaarwisseling 2014/2015 vuurwerkvrije zones in te stellen.
- Omdat tijdens de volgende jaarwisseling weer meer gemeenten vuurwerkvrije zones gaan instellen, is dit ook aanleiding voor Zeist om hierover na te denken. Het is goed als de gemeente de landelijke trends m.b.t. (toenemende onvrede over) het afsteken van consumentenvuurwerk in het land en de oud- en nieuw traditie opvangt en hier proactief op reageert in het belang van de Zeister samenleving.
- Vanuit het burgerinitiatief in de gemeente Zeist is o.a. een enquête uitgezet onder de Zeister samenleving. Ongeveer 600 Zeistenaren hebben hierop gereageerd. Hieruit blijkt o.a. dat bijna tweederde van deze mensen het eens zijn met de stelling dat de gemeente op bepaalde plaatsen vuurwerk zou moeten verbieden.
- Instellen van vuurwerkvrije zones is, gezien de trends en de proactieve houding van veel andere gemeenten, niet te vroeg. Het was voor 41 gemeenten niet te vroeg voor vuurwerkvrije zones in 2014/2015. Waarom zou dit voor Zeist wel het geval zijn? Overigens veel gemeenten hiervan werken al jaren met succes met deze vuurwerkvrije zones, nog voor de inperking van de afsteektijden.
- Het standpunt van de gemeente Zeist (nog) geen aanleiding te zien voor het instellen van vuurwerk is onhoudbaar door:
 - de noodzaak in Zeist proactief te reageren op de trend in Nederland
 - het feit dat de gemeente oog moet hebben voor de ingrijpende negatieve gevolgen van het afsteken van vuurwerk in Zeist
 - groot landelijk draagvlak voor het instellen van vuurwerkvrije zones
 - het feit dat er veel kwetsbare groepen en gebieden in Zeist aanwezig zijn die hinder en het gevoel van onveiligheid ondervinden van vuurwerk.
 - het feit dat vuurwerkvrije zones bijdragen aan het gemeentelijk beleid.
- De argumenten van het college geen aanleiding te zien waren
 - *er geen gebieden zijn met extreme vuurwerkoverlast*
Dit is niet nodig. Veel gemeenten gaan uit van de hinder die kwetsbare groepen of gebieden ondervinden en hebben hier oog voor. Veel gemeenten sluiten aan bij de landelijke trend en reageren hier proactief op. De ervaring van bewoners van deze vuurwerkvrije zones zijn positief. Zeist is niet anders dan andere gemeenten die deze zones hebben ingesteld. In de contacten met andere gemeenten met vuurwerkvrije zones is dit argument als aanleiding niet genoemd.

⁴⁰ VNG analyse uitspraak rechter vuurwerkverbod Hilversum 22-12-2014

⁴¹ <http://www.binnenlandsbestuur.nl/bestuur-en-organisatie/nieuws/vng-uitspraak-rechter-over-vuurwerkverbod-een.9457019.lynkx>

- *er geen positief effect wordt verwacht bij vrije zones*
De ervaring van gemeenten die deze zones hebben ingesteld zijn overwegend positief. Uit de enquête blijkt dat een meerderheid van de mensen uit Zeist verwacht dat in vuurwerkvrije zones de overlast zal verminderen.
- *rustgarantie in die gebieden kan niet gegarandeerd worden*
Dit argument is bij navraag bij andere gemeenten met vuurwerkvrije zones niet genoemd. Dit argument wordt niet genoemd in de enqueteresultaten als gevraagd wordt waarom vuurwerkvrije zones niet zou werken.
- *geen extra inperking in hetzelfde jaar van verminderde afsteektijden*
Tijdens de jaarwisseling 2015/2016 is er geen nieuwe landelijke regel van toepassing.

Vervolg en planning

- Samen met de gemeente wordt het verdere traject verkend om te komen tot (een pilot van) vuurwerkvrije zones in Zeist.
- Na de zomer van 2015 wordt dit onderwerp verder met de gemeente Zeist besproken en wordt het vervolgtraject bepaald.
- In het najaar van 2015 wordt het traject om te komen tot vuurwerkvrije zones en de daarbij behorende besluitvorming afgerond.
- In het najaar van 2015 worden met de benodigde instanties de voorbereidingen getroffen om de vuurwerkvrije zones te kunnen laten functioneren en vindt communicatie hierover plaats naar de inwoners van Zeist.
- De vuurwerkvrije zones kunnen voor het eerst functioneren met oud en nieuw 2015-2016.
- In het voorjaar van 2016 vindt de evaluatie en verdere besluitvorming plaats.